

Sygn. akt III AUa 1130/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SSA Teresa Czekaj
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską (spr.) SA Elżbieta Czaja
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. w Lublinie

sprawy E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 marca 2012 roku wydanym w sprawie

III AUa 184/12

w przedmiocie wypłaty emerytury

oddala skargę.

Sygn. akt III AUa 1130/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 września 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wstrzymał E. S. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku, z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2011 roku Sąd Okręgowy – Sąd Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy ustalił, że E. S. urodzona (...) prawo do emerytury nabyła od dnia 1 grudnia 2008 roku na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 lutego 2009 roku. Wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawczynię zatrudnienia. W dniu 31 marca 2009 roku E. S., pozostając nadal w zatrudnieniu, złożyła wniosek o przeliczenie emerytury od nowej kwoty bazowej oraz podjęcie wypłaty świadczenia wskazując, iż jej zamiarem jest osiągnięcie przychodu, który będzie powodował maksymalne zmniejszenie emerytury.

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2009 roku organ rentowy dokonał ponownego ustalenia i wznowienia wypłaty emerytury wnioskodawczyni od dnia 1 marca 2009 roku.

W dniu 12 sierpnia 2010 roku organ rentowy wydał decyzję o podjęciu wypłaty emerytury w pełnej wysokości w związku z ukończeniem przez skarżącą 60 lat życia.

Decyzją z dnia 14 października 2010 roku ZUS uwzględniając wniosek ubezpieczonej przyznał jej prawo do emerytury od dnia 22 września 2010 roku, obliczając jej wysokość na podstawie przepisu art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z uwagi na fakt, że wyliczona emerytura była niższa od wcześniej ustalonego świadczenia jej wypłata została zawieszona i nadal była wypłacana emerytura w dotychczas ustalonej wysokości jako świadczenie korzystniejsze. Sąd Okręgowy przyjął, że po przyznaniu świadczenia odwołująca się nadal pracowała. Pismem z dnia 18 lipca 2011 roku organ rentowy poinformował skarżącą, że w wyniku analizy jej dokumentacji w zakresie art. 103a ustawy FUS nie stwierdzono rozwiązania stosunku pracy, w jakim pozostawała przed dniem nabycia prawa do emerytury. Wskazał również, że jeśli do dnia 30 września 2011 roku odwołująca się nie udokumentuje rozwiązania stosunku pracy, od dnia 1 października 2011 roku nastąpi wstrzymanie wypłaty świadczenia. Decyzją z dnia 15 września 2011 roku organ rentowy zawiesił E. S. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku na podstawie art. 103a ustawy FUS, z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia.

Oceniając zaistniały stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawczyni nie jest zasadne. Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał na art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), z którego wynika, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Powyższy przepis, jak zaznaczył Sąd pierwszej instancji, został dodany do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na mocy art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726). Z jego interpretacji wynika, że osoby, które przed dniem 1 stycznia 2011 roku przeszły na emeryturę bez rozwiązania umowy o pracę, obecnie mają obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu kontynuowania pobierania świadczenia. Osoby te mają czas na rozwiązanie takiego stosunku pracy do końca września 2011 roku, gdyż zgodnie z art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku. Odnosząc się do zarzutów wnioskodawczyni dotyczących niekonstytucyjności art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że zgodność tego przepisu z Konstytucją nie budzi wątpliwości. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że poprzednio obowiązujący przepis art. 103 ust. 2a był tożsamy w treści z przepisem art. 103a, zaś jego zgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej była przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, wyrokiem z dnia 7 lutego 2006 r. (SK 45/04, OTK-A 2006/2/15) orzekł, iż: „Art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji”. Dodatkowo Sąd Okręgowy stwierdził, że nie doszło do naruszenia praw nabytych. Wprowadzony do ustawy od 1 stycznia 2011 roku przepis art. 103a nie pozbawia osób, które nabyły prawo do emerytury pozostając w zatrudnieniu prawa do tego świadczenia, a jedynie powoduje zawieszenie jego wypłaty w przypadku kontynuowania zatrudnienia u tego samego pracodawcy bez rozwiązania stosunku pracy.

W skardze o wznowienie postępowania wnioskodawczyni E. S. powołując się na przepis art. 401¹ k.p.c. wniosła o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 marca 2012 roku i w efekcie zmianę tego wyroku, uchylenie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 września 2011 roku i wypłatę zaległych świadczeń wraz z odsetkami oraz zasądzenie kosztów procesu. Skarżąca podniosła,

że podstawę jej skargi stanowi wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12 (opublikowany w Dz.U. z dnia 22 listopada 2012 roku, poz. 1285).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 405 k.p.c. do wznowienia postępowania z przyczyn nieważności oraz na podstawie przewidzianej w art. 401¹ k.p.c. właściwy jest sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, a jeżeli zaskarżono orzeczenia sądów różnych instancji, właściwy jest sąd instancji wyższej, co w stanie faktycznym sprawy oznacza właściwość Sądu Apelacyjnego.

W rozpoznawanej sprawie skarżąca domagając się wznowienia postępowania powołuje się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12, t.j. na podstawę określoną w art. 401¹ k.p.c.. Przepis ten stanowi, że można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Ukształtowane i utrwalone na tle cytowanego unormowania orzecznictwo Sądu Najwyższego, które Sąd Apelacyjny akceptuje, prezentuje pogląd, że podstawą wznowienia postępowania może być tylko takie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, które dotyczy aktu normatywnego (przepisu prawa) stanowiącego podstawę wydanego przez Sąd w tej sprawie orzeczenia (vide: postanowienie z dnia 26 stycznia 2011 roku, I PZ 36/10 LEX nr 950424). Dla przyjęcia zatem dopuszczalności wznowienia postępowania w oparciu o podstawę określoną w art. 401¹ kpc konieczne jest ustalenie, że Trybunał Konstytucyjny zakwestionował przepis, który był podstawą wydania zaskarżonego orzeczenia.

Wyrokiem, na który powołuje się wnioskodawczyni, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie , w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Z treści cytowanego wyroku wynika, że zakwestionowanie wskazanych w nim przepisów prawa ma charakter ograniczony tylko do określonej kategorii osób, co oznacza, że stwierdzenie ich niekonstytucyjności ma charakter częściowy.

Taki stan rzeczy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, powoduje konieczność dalszych rozważań odnośnie dopuszczalności wznowienia postępowania. Jak bowiem wielokrotnie podkreślano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, samo sformułowanie podstawy wznowienia postępowania w sposób odpowiadający przepisom art. 401- 404 kpc nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli w rzeczywistości podstawa ta nie występuje. Pogląd taki Sąd Najwyższy wyraził między innymi w postanowieniu z dnia 18 kwietnia 2011 roku, III UZ 6/11 (LEX nr 966822) stwierdzając, że w sytuacji, gdy wskazana podstawa żądania wznowienia postępowania została sformułowana w sposób odpowiadający ustawie, ale w rzeczywistości nie występuje, skarga podlega odrzuceniu z mocy art. 410 § 1 k.p.c..

Odnosząc powyższe rozważania do sytuacji faktycznej zaistniałej w rozpoznawanej sprawie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, dla przyjęcia dopuszczalności wznowienia postępowania wystarczającym jest ustalenie, że przepisy prawa zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku stanowiły podstawę orzeczeń objętych skargą.

W ocenie Sądu odwoławczego, kontrola skargi na tym etapie nie może bowiem wkraczać w merytoryczne badanie jej zasadności, a taki charakter, zdaniem Sądu, posiada badanie wpływu skutków orzeczenia Trybunału na treść zaskarżonych skargą wyroków.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy wnioskodawczyni prawo do emerytury nabyła na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 10 lutego 2009 roku pozostając w zatrudnieniu w Urzędzie Miasta L.. Ustalając prawo do przedmiotowego świadczenia od dnia 1 grudnia 2008 roku, organ rentowy zawiesił jego wypłatę na podstawie obowiązującego wówczas art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po uchyleniu wskazanego art. 103 ust. 2a przez art. 37 pkt 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507), organ rentowy wznowił ubezpieczonej wypłatę emerytury poczynając od dnia 1 marca 2009 roku.

Wymienioną na wstępie decyzją z dnia 15 września 2011 roku, od dnia 1 października 2011 roku ponownie zawieszono ubezpieczonej wypłatę emerytury na podstawie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanego ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726), mając na względzie przepis art. 28 tej ustawy, z powodu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego wykonywała je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Analiza powyższych okoliczności faktycznych, zdaniem Sądu Apelacyjnego, prowadzi do wniosku, że skarżąca nie mieści się w kręgu osób, w stosunku do których Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku.

Jak wynika bowiem z treści orzeczenia niekonstytucyjność wskazanych przepisów stwierdzona została w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

W sytuacji faktycznej zaistniałej w rozpoznawanej sprawie, ubezpieczona prawo do emerytury nabyła wprawdzie przed datą 1 stycznia 2011 roku, jednak w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przepis ten obowiązujący do dnia 7 stycznia 2009 roku stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Wskazana wyżej treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku”, a więc po uchyleniu cytowanego wyżej art. 103 ust.2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego powołaną już wcześniej ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Tego warunku, jak wynika z dokonanych wyżej ustaleń wnioskodawczyni nie spełnia.

Dodatkowo wskazać należy, że ustalenie prawa do emerytury w związku z ukończeniem przez skarżącą 60 roku życia (decyzja z dnia 14 października 2010 roku) i ustalenie jej wysokości na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie było nabyciem prawa do

emerytury o jakim mowa w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku. Wówczas bowiem w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego na nowo ustalona została wysokość przedmiotowego świadczenia. Wątpliwości interpretacyjne dotyczące oceny charakteru emerytury ustalanej po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego dla osoby uprawnionej już do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym były przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 14 czerwca 2006 roku, I UZP 3/06 (LEX nr182936), gdzie stwierdzono, że emerytura taka jest tym samym świadczeniem. Pogląd taki potwierdzony został w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 roku, I UZP 1/08 (LEX nr 375565). Jeśli chodzi natomiast o wymieniony wyżej przepis art. 26 ustawy, to dotyczy on wyłącznie sposobu ustalania wysokości świadczenia.

Bez znaczenia dla oceny zasadności skargi pozostaje, zdaniem Sądu, fakt podjęcia przez organ rentowy wypłaty emerytury od dnia 22 listopada 2012 roku (decyzja – k.12). Wyrażone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych stanowisko nie jest bowiem wiążące dla Sądu.

Reasumując powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na treść wyroków objętych skargą, co powodować musiało jej oddalenie.

Z tych względów i na podstawie art. 412 § 2 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.